

మహిళలు

జీవిత చరిత్ర, ధర్మాలు

భారత్ నారీమణులు

సదాశివ సమారంభం

గురు దక్షిణామూర్తి

గురు వేదవ్యాస మహర్షి

గురు కౌతిక మహర్షి

గురు నారద మహర్షి

గురు వాల్మీకి మహర్షి

గురు శిక్షవృక్ష

శంకరాచార్య మధ్యమాం

గురు దత్తాత్రేయ

గురు బాలాఢీ

గురు గోరమ బుద్ధ

గురు ఆదిశంకరాచార్య

గురు రామానుజాచార్యులు

గురు జ్ఞానేశ్వర్

గురు రవిదాస్

గురు కబీర్ దాస్

గురు చైతన్య మహా ప్రభువు

గురు నానక్

గురు రాఘవేంద్ర స్వామి

గురు పీఠప్రభాకర స్వామి

యోగి వేమన

అస్మదాచార్య పర్యంతం

గురు తైలింగ స్వామి

గురు లాహిరి మహాశయి

గురు రామకృష్ణ పరమహంస, అమ్మ శారదాదేవి

గురు వివేకానంద

గురు హియి బాలా

గురు ఆరబింద్

గురు రమణ మహర్షి

గురు యోగానంద

గురు భక్తవేదాంత ప్రభుపాద

గురు మళయాళస్వామి

గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి

గురు చంద్రశేఖర పరమహార్య

వందే గురుపరంపరాం...

నన్ను “నేను” తెలుసుకోవటానికి

నన్ను “నేను” మార్చుకోవటానికి

“నేను” గా ఉండటానికి

మరియు అత్యుత్తమ జీవన విధానానికి

కావలసిన భక్తి,జ్ఞాన,కర్మ,ధర్మ సమాచారం ఒకేచోట తెలుగులో ఉచితంగా!

సాధారణంగా వేదాంతం తెలుసుకోవాలనే కోరిక వుంటుంది, కాని గ్రంథాలు అందుబాటులో లేవు. ఇంకొకరి దగ్గర గ్రంథాలు వుంటాయి, కాని జిజ్ఞాసువులకి ఎక్కడ ఉన్నవో తెలియదు. అలాగే కొన్ని లైబ్రరీ లో కొన్ని రకాల పుస్తకాలు మాత్రమే లభ్యం అవుతున్నాయి, అంతేగాక విలువైన గ్రంథాలు సరైన సంరక్షణ లేక కనుమరుగైపోతున్నాయి, కనుక మన అందరి కోసం భారత ప్రభుత్వం పురాతన ఆధ్యాత్మిక గ్రంథాలను సంరక్షించే నిమిత్తం ఎంతో శ్రమతో కంప్యూటరీకరణ ద్వారా ఒక చోట చేర్చుతూ ఆన్ లైన్ చేయటం జరిగింది. ఇటువంటి విలువైన జ్ఞాన సంపదను మరింత సులభంగా అందుబాటులోకి తీసుకురావటానికి సాయి రామ్ సేవక బృందం ఉడతా భక్తి గా ఇప్పటివరకే దాదాపు 5000 పుస్తకాలను వివిధ వర్గాలుగా విభజించి PDF(eBOOK) రూపంలో ఆన్ లైన్ లో ఉచితంగా అందించటం జరిగింది. కనుక ప్రతి ఒక్కరు ఈ సదవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోగలరు. ఇందుకు సహాయం అందించిన భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్(డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా <http://www.new.dli.ernet.in>), ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్(<https://archive.org>), గూగుల్ వెబ్ సైట్(<https://www.google.co.in>), మైక్రోసాఫ్ట్ వెబ్ సైట్(<http://www.microsoft.com>) కు మేము ఋణపడివున్నాము.అలాగే ఇటువంటి బృహత్తర కార్యక్రమానికి పెద్ద మొత్తం లో గ్రంథాలను అందించిన తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానమునకు కూడా మనం ఋణపడివున్నాము. సాయి రామ్ సేవక బృందం కోరుకొనేది ఒక్కటి, ప్రతి ఇల్లు ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాన గ్రంథాలతో నిండిపోవాలన్నదే మా కోరిక.

ఈ గ్రంథాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

- 1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: <http://www.new.dli.ernet.in> లేక <http://www.dli.ernet.in>
- 2) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్: <http://www.sairealattitudemanagement.org>
- 3) సాయి రామ్ గూగుల్ సైట్: <https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement>
- 4) ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్: <https://archive.org/details/SaiRealAttitudeManagement>

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞం పై గల సలహాలు,సూచనలకు సేవక బృందాన్ని సంప్రదించుటకు: sairealattitudemgt@gmail.com

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సమాచారం: <https://www.facebook.com/SaiRealAttitudeManagement>

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సంబంధ వీడియోలు: <https://www.youtube.com/user/sairealattitudemgt>

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞంలో ప్రతి ఒక్కరు పాల్గొని, ఈ అవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకొని,మీరు సంతృప్తులైతే మరొక సాధకునికి, జిజ్ఞాసువులకు మార్గం చూపించగలరని ఆశిస్తున్నాము. మీరు చదువుకోవటంలో ఏమైనా ఇబ్బంది కలిగితే సేవక బృందంను సంప్రదించగలరు. ఒకవేళ మా సేవలో ఏమైన పొరపాటు వస్తే మన్నించగలరు.

ఈ గ్రంథపు భారత ప్రభుత్వ డిజిటల్ లైబ్రరీ గుర్తింపు సంఖ్య: 2030020024536

గమనిక: భక్తి,జ్ఞాన ప్రచారార్థం ఉచితంగా eBook రూపంలో భారత ప్రభుత్వపు సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ గ్రంథముపై వ్యాపార,ముద్రణ హక్కులు రచయిత,పబ్లిషర్స్ కి గలవు, కనుక వారిని సంప్రదించగలరని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

SaiRealAttitudeManagement(SAI RAM) - సాయి నిజ వ్యక్తిత్వ నిర్వహణ(సాయి రామ్)

*** సర్వం శ్రీ సాయినాథ పాద సమర్పణమస్తు ***

భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ - డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా

<http://www.new.dli.ernet.in>

Digital Library of India: Inc. X

www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India

Hosted by: Indian Institute of Science, Bangalore in co-operation with
CMU, IIT-H, NSF, ERNET and MCIT for the Govt. of India and 21 major participating centres.

Home Vision Mission Goals Benefits Content Selection Current Status People Funding Copyright Policy FAQ RFP

Books Journals
Newspapers
Palm-Leaves (Manuscripts)

Title:

Author:

Year: to

Subject: Any Subject

Language:

Scanning Centre: Any Centre

[Presentations and Report](#)
[Statistics Report](#)
[Status Report](#)
[Feedback](#) | [Suggestions](#) |
[Problems](#) | [Missing links or](#)
[Books](#)

Click [here](#) for PDF collection
DLI MIRROR at IUCAA Data Center PUNE

For the first time in history, the Digital Library of India is digitizing all the significant works of Mankind.

[Click Here to know More about DLI](#) ^{New!}

Books	Journals	Newspapers	Manuscripts
<ul style="list-style-type: none">Rashtrapati BhavanCMU-BooksSanskritTTD TirupathiKerala Sahitya Akademi	<ul style="list-style-type: none">INSA	<ul style="list-style-type: none">Times of IndiaIndian ExpressThe HinduDeccan HeraldEenaduVaartha	<ul style="list-style-type: none">Tamil Heritage FoundationAnnaUniversity ^{New!}

Title Beginning with.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z					
Author's Last Name																														
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z					
Year																														
1850-1900					1901-1910					1911-1920					1921-1930					1931-1940					1941-1950					1951-
Subject																														
Astrophysics	Biology	Chemistry	Education	Law	Mathematics	Mythology	Religion	For more subjects...																						
Language																														
Sanskrit	English	Bengali	Hindi	Kannada	Marathi	Tamil	Telugu	Urdu																						

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వివేకానంద

“దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్టమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం” అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని జళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజూ పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్చాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నీ కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన ‘ఇచ్చ’ (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. “నీచాతినీచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది” అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

భారతనారీమణులు

నాల్గవ తరగతి.

గ్రంథకర్త:

శ్రీ మతి కోకా కృష్ణ వేణమ్మగారు,
ప్రెసిడెంటు, డిస్ట్రిక్ట్ ఎడ్యుకేషనల్ కమిషన్,
తూర్పుగోదావరి జిల్లా.

పబ్లిషర్లు:

వేంకటరామ్ అండ్ కో.,
హైదరాబాద్-వలూరు.

రామాపవన్ ప్రెస్, వలూరు.

1929

Copy-right)

(వెల 0-4-0)

FORE-WORD.

The Bharata Narimanulu Series, written by Sreemathi Koka Krishnavenamma Garu, and published by Messrs. Venkata Ram & Co., brings a new field of interest to the pupils reading in Elementary Girls' Schools. The books are written, I believe, for nondetailed study and are written in a style simple enough for the various standards for which they are intended.

The heroines chosen, present different ideals of womanhood, chastity, loyalty, patriotism, and devotion and lead the young to build in themselves "a perfect woman, nobly plan'd to warn, to comfort and to command."

As there are very few books specially intended for Elementary Girls' Schools in the field, I trust this series would receive the approbation of all.

BEZWADA, } (Sd). P. Purnamma,
17-12-28. } _____ Sub. Asst. Inspectress, Kistna Girls' Range

భారతనారీమణులు.

నార్తవతరగతి.

1. సత్యవతి.

గంగానది ఒడ్డున దాశుడు అను నొక జాలరి రాజుండెను. అతని చేతికింక చాలుమంది జాలరులు ఉండిరి. వారు స్రవదినమును చేపలు బట్టకొని తెచ్చుచుందురు. ఒకనాడు వాటికొక పుష్ప చేను దొరకినది. ఆ చేనును దాశరాజునకు కావకగా నిచ్చిరి. దాని కడుపులో గోమయో కె బయ్యుచుండెను. ఆ రాజు దానిని మెల్లగా కోయించెను. అప్పుడు నొక చుక్క ని బాలికయుండెను. ఆ రాజునకు పిల్లలు లేకు. అతఁడాపిల్లను తన భార్యకిచ్చెను.

అతనిభార్య పిల్లను తీసికొనెను. వేడినీళ్లు పోసి కడిగెను. మంచి నగలనుబట్టెను. తొట్టెలో బరుండబెట్టెను. చాల ప్రేమతో బెంచెను. బాలికకు సత్యవతిఅను పేరుపెట్టిరి. ఆమె చేపకడుపులోనుండి వచ్చుటచేత ఆమెకు “మత్స్యగంధి” అని పిలుచుచుండిరి. కొంతకాలమునకాబాలిక పెద్దది అయినది. గంగానదిలో బాటసారులను దాటించెడు తెప్ప యున్నది. ఆ తెప్పను నడుపువని సత్యవతి చేయుచుండెను.

ఒకనాడు పరాశరుడు అను ముని వచ్చెను. అతడు నదిని దాటుటకు దెప్పమీద ఎక్కెను. సత్యవతి నడుపుచుండెను. పరాశరునకు బాలికయందు ప్రేమకలిగెను. ఆమె శరీరము మంచిగంధపువాసన గలియుండునట్లు వరము నిచ్చెను. ముని దయచేత సత్యవతికి నొక కుమారుడు కలిగెను. అతనికి వ్యాసుడని పేరుపెట్టిరి. వ్యాసుడు భగవంతుని అవతారము. అతనికి పుట్టినప్పుడే అన్ని విద్యలును వచ్చియుండెను. అతడు తల్లియగు సత్యవతికి బుట్టగానే సమస్కారముచేసి 'అమ్మా! నాతో నీకు అనవరము కలిగినపుడు నన్ను దలంచుకొనుము. నీకుంగనబడెదను' అని చెప్పి వెళ్ళిపోయెను.

ఇది అంతయు సత్యవతికి వింతగా నుండెను. ఆమె ఈ సంగతిని ఎవరికిని చెప్పలేదు. రహస్యముగా నుంచెను. ఈమె ఒడలి మంచిగంధపు సువాసన ఒక యోజనము (ఆమడ) దూరమునకు కొట్టుచుండెను. అప్పటినుండియు ఆమె యోజనగంధి యని పిలువబడుచుండెను.

ఒకనాడు శంతనుడను మహారాజు వేటకువచ్చెను. ఆయనకు ఎక్కడినుండియో మంచిగంధపు వాసన వేసెను. వాసన యెక్కడిదోయని అటునిటు చూచెను. ఏమియు గనబడలేదు. ఆయేటియొడ్డువెంబడి పోయెను. పోగా పోగా సత్యవతి కనబడెను. ఆమె పడవ నడుపు చుండెను. శంతనుడు ఆమె సమీపమునకు బోయెను. ఆమె అందము.

నకు మెచ్చుకొనెను. అప్పుడు ఇరువురు ఈ క్రింది విధముగా మాటలాడిరి.

శంతనుడు:—నాకి! నీవెవ్వతవు! నీచేరేమి?

సత్యవతి:—అయ్యా! నేను దాశరాజు కూతురను. సత్యవతి యను దానను. నేను ఈపడవను సమపుచుందును. మీరెవరు?

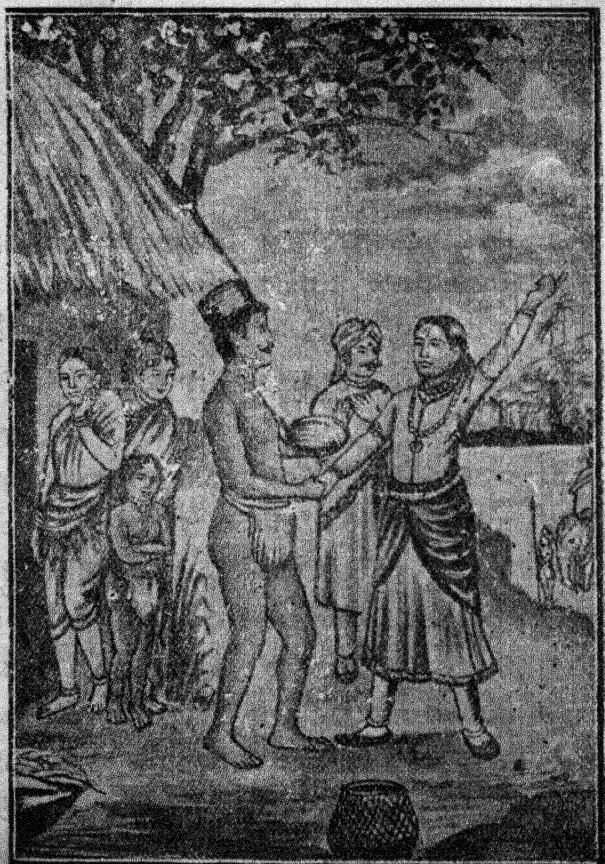
శంతనుడు:—నేను కురురాజ్యమును ఏలువాడను. నాపేరు శంతనుడు. నాకు నీయందు వలపుగలిగినది. నీవు నన్ను విరిచినచో ధన్యుడనయ్యెదను.

సత్యవతి:—రాజా! నేను చిన్నదానను. నాతండ్రియనుమతిని బొందుము.

ఆమాటచెప్పిన క్రోడనే శంతనుడు దాశరాజు ఇంటి కిబోయెను. దాశరాజు శంతనుని జాల గౌరవించెను. శంతనుడు తన కోరికను వానికి చెల్పెను. “సత్యవతికిబుట్టిన వానికి రాజ్యమిత్తువేని నీకు సత్యవతి నిచ్చెద”నని దాశరాజు చెప్పెను. శంతనునకు భీష్ముడను కుమారుడు గలడు. అతడు చాల బలముగలవాడు. అన్నివిద్యలు నేర్చినవాడు. మంచివాడు. పితృ భక్తికలవాడు. శంతనుడు రాజ్యమును భీష్మునికియ్యనలసియుండెను. కావున ఏమియు చెప్పలేక తిరిగి ఇంటికిబోయి పరుండెను.

ఈ సంగతి భీష్మునకు చెలిసినది. అతడు వెంటనే దాశరాజు కడకు బోయెను. సత్యవతి కొడుకులకు రాజ్య

మిత్రుని చెప్పిరు. తాను ఈ జన్మమంతయు బెండ్లిలేకుండు

గడపెదనని ప్రతిజ్ఞ చేసెను. సత్యవతినిఁ దీసికొని వచ్చి
తండ్రికిఁ బెండ్లి చేయించెను. శంతనుడు చాలసిగ్గుపడెను.

భీష్ముని యందుఁ జాల ప్రేమకలిగెను. అతని యిష్టము వచ్చినపుడే మరణమును బొందఁగలుగునట్లు వరమునిచ్చెను.

శంతనుఁడు సత్యవతినిఁ బెండ్లి చేసికొనెను. ఆమెకు ఇద్దఱు కొడుకులు పుట్టిరి. వారిలో నొకఁడు చనిపోయెను. మిగిలినవాఁడు విచిత్రవీర్యుఁడు. ఇతఁడు సమర్థుఁడుకాడు. కురురాజ్యమునకు విచిత్ర వీర్యుని రాజుచేసెను. తల్లియగు సత్యవతిని, బాలుఁడును విచిత్రవీర్యుని భీష్ముఁడు కాపాడుచుండెను. అతఁడు తమ్మునకుఁ బెండ్లిచేసెను. విచిత్రవీర్యుఁడు సంతానము లేకుండ చనిపోయెను.

అప్పుడు సత్యవతి వ్యాసునిఁ దలఁచికొనెను. ఆయన ప్రత్యక్షమై 'ఏమి సెలవు' అని యడిగెను. ఆమె కొడుకులు చనిపోయినది దుఃఖించెను. కులమును ఉద్ధరింపుమని కోరినది. విచిత్రవీర్యున కిద్దఱు భార్యలు. పెద్దది అంబిక. మేడవది అంబాలిక. ఈ యిరువురకుఁ జెరియొక కొడుకు పుట్టునట్లు వ్యాసుఁడు అనుగ్రహించెను. అంబిక కొడుకు ధృతరాష్ట్రుఁడు. అంబాలిక కొడుకు పాండురాజు. వీరిద్దఱు సత్యవతికి మనుమలు. రాజ్యము వీరి వశమైనది. సత్యవతి అడవికిఁబోయి తపస్సు చేసెను. స్వర్గములోఁ దన భర్తను గలిసికొనెను.

2. గాంధారి.

సుబలుడు అనురాజు ఒకడుండెను. ఆయన గాంధారి దేశమును పరిపాలించు చుండెను. ఆరాజునకు గాంధారి యను నొక కుమార్తెయుండెను. శకుని అనునతడు కొడుకు. గాంధారి మంచి గుణములుగలది. విద్యలన్నియును జక్కగాఁ జదువుకొన్నది. చాల అందముగలది. ఆమె నవ్వులాటలలోఁ గూడ బొంకి యెఱుంగదు. కొంత కాలమున కామెకుఁ బెండ్లియీడు వచ్చెను.

వెనుకటి ప్రకరణమునఁ జెప్పబడిన సత్యవతి మనుమఁ డగు ధృతరాష్ట్రుఁడప్పుడు హస్తినాపురమును ఏలుచుండెను. ఆయనకుఁ బెండ్లికాలేదు. పెండ్లికూతురు కొరకు బ్రాహ్మణులు తిరుగుచుండిరి. ధృతరాష్ట్రునకుఁ జాల పెద్దరాజ్యము గలదు. అతనికి ధనము చాల ఉండెను. అసంగతి సుబలునకుఁ దెలియును. బ్రాహ్మణులు గాంధారి దేశమునకు వచ్చిరి. వారిని సుబలుడు రావించెను. వారితో ధృతరాష్ట్రునకుఁ ధన కూతునిచ్చెదనని చెప్పెను. వారు సరే యని చెప్పి వెళ్ళిపోయిరి.

తరువాత ధృతరాష్ట్రుఁడు పుట్టు గ్రుడ్డివాడని తెలిసి సుబలుడు విచారపడుచుండెను. అతడు కూతురినిఁ బిలిచెను. “కుమారీ! నిన్ను ధృతరాష్ట్రున కిచ్చెదనని మాటచెప్పి

లిని. అతడు గుడ్డివాడని తెలిసినది. మాటతప్పటకు వీలు లేకున్నది. నాకేమియు తోచుటలేదు. అని పలికెను. అప్పుడామె తండ్రితో “ నాన్నగారూ ! అబద్ధము లాడకూడదు. చాల దోషము వచ్చును. మీరు మాటఇచ్చినది మొదలు నాకు ధృతరాష్ట్రజేభర్త. నేనింకొకరినిఁ జెండ్లిచేసికొనను. ధర్మమునకు విరుద్ధముగానడవవద్దు ” అని హితోపదేశ మొనర్చెను.

సోబలుండు కూతురిని దగ్గరకుఁ జేరదీసెను. ముద్దా చెయి. ఆమె సీతినీ జూబు మెచ్చుకొనెను. ధృతరాష్ట్రునకు శుభలేఖలు బంపెను. పెండ్లివారు తీరలినచ్చిరి. పెండ్లి అయినది. పెండ్లికుమారునకుఁ గిన్నెలు లేకపోవుట బక్కటే లోపము. అతడు గొప్ప బువంతుడు, ధనవంతుడు, సుఖవంతుడు, సూపనంతుడు. మిక్కి యేలోపమును లేదు. వారిద్దఱకును ఈడు చిక్కగా నుపయోగపడుచున్నది.

గాంధారి పెనిమిటి మొగమువంకఁ గన్నాగఁ జూచినది. మనసులో జూబు సంతోషమును బొందినది. భర్త ప్రపంచము నొకఁజూడలేడు. అందువలన ఇంకనుండి నేరును జూడను అని అనుకొనెను. ఆమెకున్నలకు గొంతలు కట్టుకొనెను. నాడు మొదలు ఆమె ఎవ్వరి మొగమును జూడలేదు. మగనితో అత్తవారింటికిఁబోయెను. ఆమెకుమామలేడు. అత్తయిన్నది. ఆమెకును తక్కుంగల పెద్దలకును నమస్కరించినది.

ధృతరాష్ట్రనకుఁ బాండురాజు అను తమ్ముడుండెను. ఆయనకుకూడ పెండ్లిచేసిరి. అతనికి భార్యలు ఇంద్రఱు. మొదటియామె కుంతిదేవి. రెండవయామె మాద్రి. ఇంత కాలమునకు గాంధారి గర్భవతి యయ్యెను. కుంతియును గర్భవతి అయ్యెను. కుంతికి ధర్మరాజు పుట్టెను. గాంధారి ప్రసవముకాలేదు. ఆమెకు మనసులో దుఃఖము కలిగెను. ధర్మరాజునకు రాజ్యమంతయు బోవునని తలచినది. పిన్నుట నామె పెద్ద మాంసగోళమును ప్రసవించెను. దానిని నూరు ఖండములుగ జేసిరి. ఒక్కరికిని బాగినములేదు. అందఱును ఏడువసాగిరి. ఇంతలో వ్యాసముని నచ్చేసె.

ఆముక్కలను వ్యాసుడు వేలువేలుగాఁ బెట్టించెను. వానిపయి మంత్రోదకమును జల్లెను. ఒక్కొక్క శకలము ఒక్కొక్క బాలుండయ్యెను. గాంధారికి నూలుగురు కొడుకు లయిరి. తరువాత నొక కూతురు పుట్టినది. ఆమెకొడు కులలోఁ బెద్దవానికి దుర్యోధనుడని పేరుపెట్టిరి. రెండవ వానికి దుశ్శాసనుడని పేరుపెట్టిరి. నూలుగురిలో పీరిద్దఱ్ఱే ఘుఖ్యులు. తక్కినవారుసామాన్యులు. కూతురుపేరు దుస్సల.

తఱువాతఁ గుంతికి భీముడును అర్జునుడును బుట్టిరి. మాద్రికి నకులుడును సహదేవుడును బుట్టిరి. ఇంతలోఁ బాండురాజు చనిపోయెను. గాంధారికొడుకులు నూలుగురును కుంతిదేవి పుత్రులగు పాండవులు అయిదుగురును ఒక్క

హోటనే యుండిరి. ఒక్కహోటనే విద్యలు నేర్పుచుండిరి. ఆ నూలుగురకు, కారవులని పేరు. ఈ అయిదుగురకు బాండవులని పేరు. కారవులకంటే బాండవులు బలవంతులు. విద్యలలో గూడ బాండవులే గొప్పవారగుచుండిరి. పాండవులు అబద్ధములాడరు. ధర్మము తప్పి నడువరు.

పెద్దవాడగు ధర్మరాజు రాజగునేమోయని దుర్యోధనునకు సంశయము కలిగినది. వారిని ఎల్లయినను రాజ్యము నుండి వెడలుగొట్టవలెనని తలచెను. అతడు బలముచేత బాండవులను జయింపలేడు. మాయాసాయములను బున్నచుండెను. దుర్యోధనుని గాంధారి ఎల్లప్పుడును నవ్వాల్సి ప్పెనుచుండెను. అతడు వినలేదు. పల్లికి కనబడులుయే మానిపేసెను. అతడు పాండవులతో మాయజూడమాడెను. వారి రాజ్యమును హరించెను. వారిని అడవులకు బంపెను. వారిని జూనిధముల నంచించెను. పాండవులు ఓర్పుతోనేతికి గట్టుబడియుండిరి. తునకు పాండవులు యుద్ధముచేసి కారవుల నందఱను జరిపిరి. రాజ్యమంతయు బాండవులకే చెందెను.

గాంధారికి ఒక్క కొడుకైనను మిగులలేదు. మిగుల శోకమును బొందెను. కొంతకాలము ధర్మరాజు బిడ్డనే యుండెను. ధర్మరాజు గాంధారి ధృతరాష్ట్రులను మిక్కిలి కారవముతో బూజించెను. చివటకు గాంధారియు భర్తయు అడవులకుబోయి తపస్సుచేసిరి. పిమ్మట స్వర్గమునకుబోయి సుఖముల ననుభవించిరి. _____

3. యశోద.

యశోద గొల్ల కులములో బుట్టినది. ఈమె పెనిమిటి పేరు నందుడు. యశోదకు దేవునియందు జాలభక్తి. ఆమె యెప్పుడును విష్ణుమూర్తిని భావనము చేయుచుండును. విష్ణు కథలను చదువుచుండును. విష్ణుని బూజించుచుండును. నందుడు కూడ విష్ణుభక్తుడే.

యశోద గర్భవతి అయ్యెను. ఆమెకు ఒక ఆడుపిల్ల పుట్టినది. ప్రసవమైనప్పుడు ఆమెకు ఒడలు తెలియలేదు. ఆసమయముననే దేవకీదేవి విష్ణుమూర్తి కొడుకై పుట్టెను. దేవకీభర్త పనుదేవుడు. అతడు తన కొడుకును దీసికొని వచ్చెను. యశోద ప్రక్కలో బరుండ బెట్టెను. యశోదకు బుట్టిన కూతురిని దీసికొనిపోయి దేవకీ ప్రక్కలో బరుండ బెట్టెను.

కూతురు పుట్టిన సంగతి యశోదకు తెలియదు. వసుదేవుడు కొడుకునుదెచ్చి పరుండ బెట్టిన సంగతియు తెలియదు. అంతవఱకు యశోద ప్రసవమైనట్లు యెవ్వరికిని తెలియనే తెలియదు. అప్పుడు మెలకువ వచ్చెను. ప్రక్కలో బిల్లవాడు గున్నాడు. యశోదకు గొడుగుపుట్టినాడని అందఱు జెప్పి కొనసాగిరి. ఆ బిడ్డకు గృష్ణుడని పేరు పెట్టిరి.

యశోద ఆకుట్రవానిని . అతి ప్రేమతోఁ బెంచుచుండెను. అతనికి అయిదు ఏండ్ల యీడువచ్చినది. అల్లరి పనులు ఎక్కువగాఁ జేయుచుండెను. అండఱి యిండ్లకుఁ బోయి వెన్న, మింగడఁ దినుచుండెను. ఇరుగు పొరుగు అడువారు వచ్చి మొఱలు పెట్టుకొనుచుండిరి. యశోద చారిని బ్రతిమాలి పంపివేయుచుండెను.

కృష్ణునితో అడుకొను పిల్లలు యశోద దగ్గఱకు వచ్చి నీకొడుకు మన్నతినినాడని చెప్పిరి. ఆమె కృష్ణుని చేతులు గట్టిగాఁ బట్టుకొనెను. మన్న ఏల తింటివని దండించెను. అతడు తినలేదని చెప్పి ఇంకను చూడమని నోరు తెఱచి చూపించెను. అతని నోటిలో ఏండ్లకో జనులున్నట్టుకనఁబడెను. పర్వతములు కనఁబడెను. సముద్రములు కనఁపడెను. ఏళ్ళు కనఁబడెను. యశోద ఇవి యన్నియుఁ జూచినది. ఆమెకు అశ్చర్యమైనది. భయము వేసినది. చప్పున వానినోరు మూసెను.

వీడు సామాన్యుఁడు కాఁడు. విష్ణుమూర్తియే కృష్ణుడై పుట్టియున్నాడని అనుకొనెను. తన పూజలు ఫలించిన వని సంతసించెను. లోలోపలఁ జాల మురియుచుండెను. ఇంక

ఎప్పుడును మన్ను తినవద్దు అని చెప్పి విడిచిపెట్టెను. అతడు పరుగెత్తుకొని పోయెను.

మరల అల్లరి పనులు చేయుచుండెను. తోటివారిని కొట్టుచుండెను. వారు వచ్చి కొట్టినాడని యశోదతోఁ జెప్పికొనిరి. యశోద కృష్ణుని చేతులు త్రాటితోఁ గట్టెను. అత్రాడు పెద్ద మానురోటికిఁ గట్టెను. తాను విప్పినదాక కదలవద్దని చెప్పెను. ఆమె ఆవలకు వెళ్ళిపోయెను. కృష్ణుడా తోలును సులభముగా ఈడ్చుకొని పోయెను. యశోదచూచి పెంటబడెను. బాలుడు గబగబ పరుగెత్తెను. అంత తోలు ఎట్లు ఈడ్చుచున్నాడమ్మాయని జరులు గుంపులు గూడిరి.

దృష్టి తగులునేమో యని యశోదకు సంశయముకలిగినది. పట్టుకొనుటకుఁ దానుఁ గూడఁ బరుగెత్తెను.

అచ్చట రెండు మద్దిచెట్లున్నవి. అవి దగ్గిట దగ్గిటగా మొలచినవి. కృష్ణుడు ఆచెట్లసందునమాత్రాను. అవి పెద్దచెట్లు.

జోలు ఆ చెట్లకు పట్టుకొనెను. ఇక చిక్కినాడని యశోద సంతోషించు చుండెను. ఇప్పుడు పట్టుకోవచ్చు ననుకొనెను. దగ్గఱగాఁ బరుగెత్తెను. కృష్ణుడు బలవంతముగా త్రాటిని లాగెను. రెండు చెట్లను క్రిందఁబడిపోయెను. చెట్లు మరల కనబడలేదు. ఇద్దరు గంధర్వులు నిలుచుండి యుండిరి. వారు యశోదకు మ్రొక్కిరి. శ్రీకృష్ణునకు మ్రొక్కిరి.

మీరెవ్వరని యశోద వారినడిగెను. “మేము నీ కూబర మణిగ్రీవులను గంధర్వులము. శాపముచేత మేము చెట్లమైతిమి. శ్రీకృష్ణుడు భగవంతుడు. ఆయన పాదము మాకుఁ దగిలినది. అందుచేత మా శాపము పోయినది. మారూపములు మాకు వచ్చినవి. మేము పోవుచున్నాము” అనిచెప్పి మాయమైపోయిరి. యశోద ఏమియు న్నినూటాడ లేకపోయెను. ముక్కమీఁది వ్రేలుపెట్టుకొని నిలుచుండెను. కృష్ణుడు పకపకనవ్వుచుండెను.

“నాయనా! దగ్గఱకు రమ్ము. త్రాడు విప్పెదను” అని యశోద కృష్ణునిఁ బిలిచెను. “కొట్టుటకుఁ బిలుచు చున్నావు. నేనురాను” అని అతఁడు చెప్పెను. “కొట్టను నిజము రమ్ము” అని బ్రతిమాలెను. కృష్ణుడు నిలువఁబడెను. ఆమె వాని దగ్గఱకుఁ బోయెను. కట్టవిప్పి బాలునిఁ జంకఁ బెట్టుకొని యింటికిఁ బోయెను.

కృష్ణుడు పుట్టినది మొదలు యశోదకు వేఱుపనిలేదు. అతనికి ఆహారమిచ్చుట, నీళ్ళుపోయుట, అతనిని నిద్రపుచ్చుట అతఁడెచ్చటికిఁ బోయెనో యని చెదకుట, ఈ పనులతో కాల మంతయు సరిపోవు చుండెను.

నందుఁడు మాత్రము పొలము పనులను జూచు కొను చుండెను. శ్రీ కృష్ణునకు యుక్తవయస్సు వచ్చినది. అతఁడు రాచకార్యములందు ప్రవేశించెను. యశోదకు తీరుబడిగా నుండెను. అప్పటినుండియు ఆమె భగవంతుని ధ్యానించు కొనుచుండెను. వ్రతములు నేయుచుండెను. సంతర్పణలు చేయించు చుండెను. భర్తకు ఉపచారములు చేయుచుండెను. పతినే దైవముగా నమ్మియుండెను.

4. సా వి త్రి .

మద్రదేశమున అశ్వపతి అను రాజుండెను. అతడు గుణవంతుడు. చాల ధనముగలవాడు. అతని భార్య పేరు మాళవి. ఆమె చక్కనిది. మగనిని భక్తితో నేవించుచుండెను. వారికి పిల్లలు లేరు. ఆకాలములో ఏది కావలసి యున్నను దేవుని వేడుకొనెడివారు. అశ్వపతి సావిత్రిని ఆరాధించెను. సావిత్రీదేవి అతనికి వరమిచ్చెను. ఒక కూతురు పుట్టెను. ఆకూతునకు సావిత్రి అని పేరుపెట్టిరి.

సావిత్రిని చాల ప్రేమతో బెంచిరి. ఆమెకు పదునాలుగేండ్ల వయసువచ్చెను. ఆమె శాస్త్రములన్నియును బాగుగా జదివినది. సంగీతము చక్కగా పాడంగలదు. విలువిద్య నేర్చుకున్నది. చిత్రపటములను వ్రాయగలదు. సావిత్రి దేవునియందు భక్తిగలది. దేవుని ప్రార్థింపకుండ ఆమె భుజింపకుండెను.

ఆమె ఛలికత్తెలతో కలసి వనమునకు పోవుచుండెను. అచ్చట మంచి మంచి పూలనుగోసి తెచ్చుచుండును. ఆ పూలతో సావిత్రిదేవిని పూజచేసెడిది. ఒక రాజకుమారుడు ఆ వనమునకు వచ్చెను. అతడు సావిత్రిని జూచెను. సావిత్రియు అతనిని జూచినది. సావిత్రియొద్దకు ఆతడువచ్చెను. అయ్యా! మీరెవరు అని ఛలికత్తెచేత అడిగించెను.

నా పేరు సత్యవంతుడు. నా తండ్రి సాశ్వదేశమునకు రాజు. మా రాజ్యమును విరోధులు తీసికొనిరి. మేము ఇప్పుడు అడవిలో ఉన్నాము. దుంపలు తిని బ్రతుకుచున్నాము అని చెప్పెను. అతడు చక్కనివాడు. అతని అందమునకు సావిత్రి మెచ్చెను. అతనినే పెండ్లి చేసికోదలంచెను. ఆమె సిగ్గుచేత ఏమియు మాటలాడలేదు. సత్యవంతుడు పేదవాడు. ఆమెయందు మనసు తగిలినది. “సావిత్రి పేదవానిని వరించునా” అనుకొనెను. అతడు నెళ్ళిపోయెను. సావిత్రి చెలికత్తెలతో ఇంటికిపోయెను.

నాడు మొదలు అతనిరూపమును సావిత్రి మనసులోఁ జెల్టుకొనెను. అతడే తనకు భర్తయని నమ్మియుండెను. ఎవ్వరికోడను అనలేదు. సావిత్రిని ఒకనాడు తండ్రిపిలిచెను. ఒడిలోఁ గూర్చుండఁజెల్టుకొని ముద్దులాడెను. “కుమార్తీ! నీకు పెండ్లి చేయఁదలచితిని. నీవు చరిత్రలన్నియుఁ జదివి యున్నావు. ఎవరిని వరించెదవో తెలుపుము” అనెను. సావిత్రి తన యిష్టమును తెలుపవలెనని అనుకొనెను. కాని సిగ్గు పడినది. ఇంతలో ఆమెతల్లి అచటికి వచ్చెను.

సావిత్రి లేచి తల్లిదగ్గఱకుఁ బోయెను. ఆమెను కౌగిలించుకొనెను. తండ్రి అన్నమాటలను ఆమెతోఁ జెప్పెను. నీవేమంటివి అని తల్లి అడిగెను. “నాన్నగారికోడలెప్పుటకు సిగ్గు అయినది. నేనేమియును జెప్పలేదు” అనెను. తల్లి,

పోనిమ్మ నాతో జెప్పము అనెను. ఆమె వనములో జరిగిన సంగతి తల్లితో జెప్పెను.

మాళవి రాజకడకు వచ్చెను. కూతురు చెప్పిన మాటలను రాజుతో జెప్పెను. ఇంతలో నారదుడు వచ్చెను. ఆయన మునీశ్వరుడు. అశ్వపతియు మాళవియు వానికి సమస్కరించిరి. నారదుని పీఠముమీఁదఁ గూర్చుండఁబెట్టిరి. రాజు మునితో ఇట్లు చెప్పెను. “మునీంద్రా! నా కూతునకు పెండ్లి చేయవలెను. ఆమె సత్యవంతుని వరించితి. అతఁ డెట్టివాఁడో తెలుపవలెను. మీ కెఱుంగని వాని వ్యర్థములేదు” అని కోరెను.

రాజు! అతని నేనెఱుంగుదును. నాని పేరు చిత్రా శ్వుడు. అతడు కలలోఁ గూడఁ బొంకఁడు. అందుచేత సత్య వంతుడని పిలిచెదరు. అందఱైనవాఁడు. నుంచి వంశము నందుఁ బుట్టినవాఁడు. యశావనుడు. అన్ని విధముల మంచి సంబంధమే. వానికి రాజ్యములేదు. పెండ్లి అయిన ఒకసంవత్సరమునకు వానికి మృత్యుగండమున్నది. అది తప్పిన యెడల చాలకాలము బ్రదుక గలఁడు అని నారదుడు చెప్పెను.

తండ్రి విచారపడుచుండెను. కూతుఁడు పిలిచెను. అమ్మాయీ! ఈసంబంధము బాగుగాలేదు. నాకు సంశయముగానున్నదనెను. సావిత్రి తండ్రికి సమస్కరించి “నాన్న గారూ! ఇటువినుడు; నేనుసత్యవంతుని వరించితిని. నాకతఁడే

భర్త. మఱొకరిని వరింపుమనుట అధర్మము. మీరు అట్లు చెప్పుట తగదు. అట్టిపని ఉత్తమ స్త్రీలు చేయఁదగినది కాదు. నన్ను సత్యవంతుని కిచ్చి పెండ్లిచేయుఁడు" అని ఖండితముగాఁ జెప్పెను.

అశ్వపతి మాటలు మాట్లాడలేదు. సత్యవంతుని రావించెను. అతనికిఁ గూఁతురినిచ్చి పెండ్లిచేసెను. ఆమెను మగనితోఁ బంపివేసెను. సావిత్రి సగలన్నియుఁ దీసివేసెను. నారబట్టలు కట్టెను. సత్యవంతునితోఁ గూడి అడవికిఁ బోయెను. అత్తమామలకు నమస్కరించెను. వారు దీనించిరి. ఆమె అత్తనూమలకును మగనికిని సేవలు చేయుచుండెను. సావిత్రి దేవిని భక్తితోఁ బూజించుచుండెను. సావిత్రి మాటయందు అందఱకును గౌరవము. ఆమె అక్రమపు మాటలు పలుకదు.

ఆమె దినములను లెక్కపెట్టుచుండెను. పెండ్లిలియి సంవత్సరము కావచ్చినది. ఇంక నాలుగు దినములున్నది. ఆమెకు మనసులోఁ దిగులుగా నుండెను. ఆమె అన్నముఁ దినుట మానివేసినది. మంచినీళ్ళయినను త్రాగుటలేదు. ఒక వ్రతము పట్టెను. ఎడ తెగకుండ సావిత్రి పూజ చేయుచుండెను. ఆమె నిష్ఠకు అత్తమామలు మెచ్చిరి. మగఁడు సంకోషించుచుండెను. నాలుగవ దినము వచ్చినది. అదియే కడపటిదినము. ఆమె మనసులో మృత్యుదేవత తాండవ మాఝచుండెను.

సత్యవంతుడు సమిధలు తెచ్చుటకు బయలుదేరి
అడవికిఁ జోవుచుండెను. సావిత్రి కూడ భర్త నొడంబఱచి

అతని వెంట బయలుదేరినది. ఇద్దఱును అడవికిఁ జోయిరి.

సత్యవంతుడు కన్నులు తిరుగుచున్నవని చెప్పుచు క్రిందఁ బడెను. సావిత్రి కూర్చుండి మగని తల ఒడిలోఁ బెట్టుకొనెను. ఇంతలో ఆమె కంటికి నల్లని విగ్రహమొకటి కనబడెను. భయంకరమూర్తి దున్నపోతునెక్కి వచ్చెను. అతఁడు యమధర్మరాజుని ఆమె గ్రహించెను. మెల్లఁగా లేచి నమస్కరించి నిలువఁబడెను.

సావిత్రి:—దేవా! నీ వెవ్వఁడవు ?

యముడు:—నేను యమధర్మరాజును, నీ పతిప్రాణములను గొనిపోవుటకు వచ్చితిని. అని చెప్పుచు సత్యవంతుని మెడకు పాశమును దగిల్చి ప్రాణములను దీసికొనెను.

సావిత్రి:—నేనును నీవెంట వచ్చెదను. 'నన్ను విడిచి మగనిఁ గొనిపోయిన నూరకుందునా' యని యా సాధ్వీ 'పినిమిటి మృతకళేబర మొకచో గుప్తపఱచి యముని వెంబడించెను.

యముడు:—కుమారీ! నీ పట్టుదలకు మెచ్చితిని. నీమగని ప్రాణములుగాక వేతొక వరమును వేడుము.

సావిత్రి:—చిత్తము. నా అత్తనూమలకుఁ గన్నులను దయ చేయుడు.

యముడు:—సరే! ఆలాగే ఇచ్చితిని. నేను పోవలయును. నీ వింటికి పొమ్ము.

సావిత్రి:—దేవా! నీవు ధర్మమునకు అధిపతివి. నీ పేరే ధర్మరాజు. నేను సహగమనము చేసియైనను, మగనిఁ జేరవలసిన దాననే. ఇప్పుడు పోవనేల. వెనుకనుండి రానేల? ఇప్పుడు వచ్చుటయే నిజమగు సహగమనము కావున నన్ను వారింపకుము.

యముడు:—(తనలో) ఈమె మాటలకు ఉత్తరము సెప్పఁ జాలకున్నాను. (ప్రకాశముగా) అమ్మాయీ! నీపతి భక్తికి సంతసించితిని. నీమగని ప్రాణములు దక్క వేతొక వరము నడుగుము.

సావిత్రి:—నా అత్తమామల రాజ్యమును వారికి తిరిగివచ్చు నట్లనుగ్రహింపుము.

యముడు:—ఇచ్చితిని. ఇకఁ బొమ్ము.

సావిత్రి:—ఎక్కడకుఁ బోయెదను? ఆ యమపాశమును నా మెడకుఁగూడఁ దగిలింపుము. సతికి పతిని విడుచుట పాపము. ఇక నీవునన్ను పొమ్మని చెప్పఁజాలవు.

యముడు:—అబలా! నీ సాధ్యత్వమునకు మెచ్చితిని. పతి ప్రాణములు దక్క మఱియొక వరమునఁ కోరుము.

సావిత్రి:—నాతండ్రికి నూఁజుగురు కొడుకులను ప్రసాదింపుము.

యముడు:—ఇచ్చితిని. ఇప్పటికైనను పొమ్ము.

సావిత్రి:—ఏడు అడుగులు కూడనడచిన స్నేహము కుదురు నని పెద్దలందురు. నేను చాలదూరము మీతోవచ్చి తిని. నాకు చనువు కలిగినది. ఇంకఁ జెప్పుచున్నాను వినుము. మనుష్యులకు మరణముకంటె గొప్ప దండన లేదు. ఎవరికి ణోపమువచ్చినను చేసెడు గొప్ప శిక్ష ఇదియే. నేను అందుకు సిద్ధమై వచ్చుచున్నాను. ఇంక నన్నేల పొమ్మనెదరు ?

యముడు:—సావిత్రి ! నామనసు కరిగినది. నీయిచ్చవచ్చిన వరమును వేడుము.

సావిత్రి:—మీరు సత్యవంతులు. నాపతిప్రాణములను దయ చేయుడు.

యముడు:—కుమారీ ! ఇచ్చితిని. నీవునీసంతోషసుఖములను పొందుము. నీకుఁజాలమంది బిడ్డలుపుట్టగలరు. నీచరిత్రము భూమిమీఁద శాశ్వతముగా నుండును. ఇంక పొమ్ము. నేను పోవుచున్నాను.

సావిత్రి పతిశరీరము కడకువచ్చెను. ఇరువురును ఇంటికిబోయిరి. సావిత్రి జరిగినదంతయు అత్తమామల కెఱిగించెను. సావిత్రిని వారెంతయో ప్రశంసించిరి. ఆమెయు నెప్పటి యట్లు మగనిని అత్తమామలను నేవించుచుండెను.

5. చంద్రమతి.

ఉశీనరుడును రాజుకలడు. అతడు చేదిదేశమును బలిపాలించెను. ఆయనకొక కూతురు గలదు. ఆమె పేరు చంద్రమతి. చంద్రమతి చిన్నతనమునుండియు అబద్ధమాడి యెఱుంగదు. తల్లిదండ్రులు ఆమెను గారాబముతో బెంచిరి. కష్టమునుమాలయే యెఱుంగదు. కూతునకు బెండ్లి యీడు వచ్చినది. ఉశీనరుడు తగిన సంబంధము కొఱకు వెదకుచుండెను.

అప్పుడు అయోధ్యకు రాజు శ్రీశంకుడు. ఆయనకు హరిశ్చంద్రుడును కుమారుడుండెను. హరిశ్చంద్రుడు అబద్ధ మాడినివాడు. అధర్మకార్యముల జేయడు. చాల బలము కలవాడు. అతనికి బదునెనిమిది సంవత్సరముల వయస్సు వచ్చెను. రాజ్యమును అతనికి ఇచ్చి శ్రీశంకుడు తపస్సు నకు బోయెను.

ఉశీనరుడు చంద్రమతిని హరిశ్చంద్రున కిచ్చెను. ఆ యిద్దఱును అనుకూలముగ గాపురము చేయుచుండిరి. వారికొక కుమారుడు పుట్టెను. ఆబాలునకు లోహితాస్యుడని పేరుపెట్టెను. హరిశ్చంద్రుడు న్యాయముగ రాజ్యము నేలుచుండెను. చంద్రమతి ఆయనకు సహాయముగ నుంచెను.

ఆ దినములలో దేవలోకమున మునుల సభ జరిగినది. అచ్చట 'నిజము తప్పనివాడెవడేని కలఁదా' అని ప్రశ్న కలిగెను. హరిశ్చంద్రుఁడున్నాడని వసిష్ఠముని చెప్పెను. అని నిజము కాదని విశ్వామిత్రుఁ డనెను. మురులిద్వజుఁడు పంతము నచ్చినది. విశ్వామిత్రుఁడు హరిశ్చంద్రునిచేత అబద్ధ మాడింతుననియు లేకున్న తన తపస్సులో సగము వసిష్ఠునకు, ధారణాతుననియు శపథము పట్టెను.

విశ్వామిత్రుఁడు హరిశ్చంద్రుని యొక్క వచ్చెను. "నేను యాగము చేసెదను. దానికి ఏనుఁగు ఎత్తు ధనపురాని కావలెను. ఆధనమును నీవు నాకు ఇమ్ము" అని హరిశ్చంద్రుని అడిగెను. అతఁడు ఇచ్చెదనని వాగ్దత్త మొనర్చెను. 'కావలసినప్పుడు తీసికొని పోయెదను.' అని విశ్వామిత్రుఁడు చెప్పి వెడలిపోయెను.

తరువాత మాయలుపన్ని హరిశ్చంద్రుని రాజ్యమును విశ్వామిత్రుఁడు హరించెను. హరిశ్చంద్రుఁడు, చంద్రమతి, లోహితాస్యఁడు, అడవులకుఁ బోవలసి వచ్చెను. వారు అయోధ్యను విడిచి పోవుచుండరి. అప్పుడు యాగమున కిచ్చెద నన్న ధన మిమ్ముని ముని అడిగెను. 'నెలదినములు గడువు. ఇమ్ము డబ్బును ఇచ్చెదను' అని రాజు కోరెను. ముని గడు విచ్చి తీర్చుమనెను. తన శిష్యుని వారివెంటఁ బంపెను. అతని పేరు నక్షత్రుఁడు.

అడవిలో ముండ్లు, సన్నతాళ్లు ఉండెను. చారి సరిగా లేదు. నడుచుట కష్టముగా నుండెను. కుమారుని చంద్రమతి ఎత్తుకొనెను. నక్షత్రీకుండు నడువలేనని కూలబడెను. వానిని రాజు ఎత్తుకొనెను. అడవులలో జాలకష్టములు పడిరి. భార్య పడుపాట్లు చూచి హరిశ్చంద్రుడు దుఃఖించెను. చంద్రమతి కష్టపడనట్లు నటించుచుండెను. రాజునకు ధైర్యపుమాటలను జెప్పుచుండెను.

మెల్లగా వారు కాశీపట్టణము చేరిరి. ధనమునిచ్చు గడువు దగ్గరకు వచ్చెను. నక్షత్రీకుండు తొందర చేసెను. భార్య వేడికోలుపై విధిలేక చంద్రమతిని అమ్మివేసి ముని ఋణము తీర్చెను. “ఇచ్చినధనము బత్తైముక్తింద నరిపోయినది. ఇంకను అసలు అప్పతీర్చవలెను” అని నక్షత్రీకుండనెను. రాజు తానుగూడ నొక మాలవానికి అమ్ముడు పోయెను. భార్యను కొన్నవాడు కాలకౌశికుండు. రాజునుకొన్నవాడు కాటికాపరి. ఎట్టులో మునియొక్క ఋణము తీతెను.

కాలకౌశికునకు ఒక భార్యకలదు. ఆమెపేరు కలహంకంతి. ఆమె చంద్రమతిని చాల సాధించుచుండెను. చీపురు దెబ్బలు కొట్టుచుండెను. లోహితాస్యని గొట్టుచుండెను. ఒకనాడు లోహితాస్యని అడవికి ఆకులు తెమ్మని పంపెను. అచ్చటనతడు పాముకాచి మృతుడయ్యెను. చంద్రమతి కీవార్త తెలిసినది. చాల దుఃఖించి బాలుని

కగ్నిసంస్కారముచేసి నచ్చెదనని కలహశంఠిని అడిగెను. పనియంతయు ముగించి పిమ్మట తన కాళ్ళపిసికి పొమ్మనెను. ఆమె అట్లంతయుచేసి తఱువాత అడవికి వెళ్ళెను. శవమును ఎత్తికొని కాటికిఁబోయెను. చితిచేర్చెను. పన్ను ఇయ్యవలసి యుండెను. డబ్బులేదు. అప్పుడు కాటికాపరి హరిశ్చంద్రుఁడే.

మాలవేషముతో ఉండెను. అతఁడువచ్చి శవమును దీసి. అవతలబెట్టి పన్ను ఇచ్చినఁగాని తగులబెట్ట నియ్యననెను.

చంద్రమతికి మితలేని దుఃఖమువచ్చినది. ఆపుకొనెను. పిమ్మట భార్యాభర్త లొకరినొకరు గుర్తించిరి. ఇద్దఱును కలసి చాల విచారించిరి. పన్ను పుచ్చుకొనక బాలునకు దహనసంస్కారము చేయనిచ్చుట ధర్మముకాదనియు, కలహ కంఠినడిగి తెమ్మనియు భార్యను పరిపివేసెను. అడిగి తెచ్చెద నని పోయెను. దారిలో రాజభటులు పట్టుకొనిరి. ఆమెమీఁద దొంగతనమును మోపిరి. రాజు కోపగించి ఆమెకు మరణ శిక్ష వేసెను. చంద్రమతిని రాజభటులు తలారియొద్దకుఁ దీసికొనిపోయిరి. ఆమె కంఠమును నలుకుమని తలారి హరిశ్చంద్రునితోఁ జెప్పెను. హరిశ్చంద్రుఁడు చాల దుఃఖించెను.

కొడుకు చచ్చెను. భార్యను జంపవలసి వచ్చెను. ఇంతకంటె దుఃఖ మేముండును? హరిశ్చంద్రుఁడు కత్తి నెత్తెను. చంద్రమతి కంఠముమీఁద దెబ్బ వేసెను. కొంచె మైనను దెగలేదు. మఱలవేసెను. తెగలేదు. అతనికిఁ జారుషము వచ్చెను. “నేనే సత్యము తప్పనివాఁడనగుదునేని ఈసారి తెగుఁగాక” అని కత్తినెత్తెను. ఆకత్తిని విశ్వా మిత్రుఁడు వెనుకనుండి పట్టుకొని ఆపెను. హరిశ్చంద్రునకుఁ కోపము వచ్చినది. విశ్వామిత్రుని ఆవలకుఁ ద్రోసివేసి మఱల కత్తినెత్తెను.

ఇంతలోఁ బార్వతీ పరమేశ్వరులు ప్రత్యక్షమైరి. ఇది అంతయును విశ్వామిత్రుని మాయ అని వారు చెప్పిరి. లోహితాస్యుని బ్రదికించిరి. చంద్రమతి ఓర్పునకును బాతి న్రత్యమునకును పెచ్చునొనిరి. హరిశ్చంద్రుని సత్యవ్రతమును బొగడిరి.

విశ్వామిత్రుఁడు హరిశ్చంద్రునిఁ గాఁగిలిచుకొనెను. “రాజా! నీసత్యమును బరీక్షించితిని. నేనే పంచమునుఁబడితిని. నాతపస్సు నీకు ధారవోయుచున్నాను.” అని యిచ్చివేసెను. పార్వతీ పరమేశ్వరులు వారిని దీవించిరి. విశ్వామిత్రుఁడు రాజ్యమును ఇచ్చివేసెను. చంద్రమతి పతికి నమస్కరించి సుతుని ఎత్తుకొని ముద్దాడి, రాజుతో అయోధ్యకుఁ బోయెను.

6. అ రుంధ తి .

మతంగుఁడు ఒక మహాముని. ఈయన పంచముఁడని ప్రసిద్ధిగఁ జెప్పుదురు. అరుంధతి ఈయన కుమారి, ఆమె మిగుల అందగత్తై, బాగుగా చదువుకొన్నది, చాలశాంతము గలది. తండ్రిగారికి భక్తితో సేవలు చేయుచుండెను. ఎక్కువ వయసు వచ్చునఱకు ఆమెకుఁ బెండ్లి కాలేదు.

చిన్నతనములోనే ఆమెకు తపస్సు చేయుట ఆలవాటుయినది. ఇంతనిష్ఠలోనుండు అరుంధతిని పెండ్లి చేసికొనుటకు

అందరకు భయముగానుండెను. తనను వరించినవాడు నపుంసకుఁ డగునట్లుగా వరమును బొందెను. అందుచేత నామెకుఁ బెండ్లి సంబంధమే రాలేదు.

ఋషులలో వసిష్ఠుఁడు చాల గొప్పవాఁడు. ఈయన బ్రహ్మదేవుని కుమారుఁడు. ఈయన సూర్యవంశపు రాజులకు గురువు. వసిష్ఠుఁడు తీర్థయాత్రలు సేవించుటకు బయలుదేరెను. పుణ్యస్థలములన్నియుఁ జూచెను. నదులన్నిటిలోను స్నానముచేసెను. అన్ని దేవతములలోను బూజలుచేసెను. అతఁడు మతంగుని ఆశ్రమము ప్రక్కగాఁ బోవుచుండెను.

అరుంధతి వసిష్ఠుని జూచెను. ఆయన అండముగల వాఁడుగా ఆమె కంటికిఁ గనబడెను. ఆయనను బెండ్లాడవలెనని తలంచెను. వసిష్ఠునిఁ దీసికొనిరమ్మని తండ్రితోచెప్పెను. ఈమెకు కన్నెచెఱ విడిపించుట మంచిదని తండ్రినిశ్చయించుకొనెను. ఆమె కోరినవారికే యిచ్చుట ఔమమని తలంచెను.

వసిష్ఠుఁడు కొంతదూరముదాటి పోయెను. 'అమ్మాయి అరుంధతీ! నీవే పరుగెత్తుకొని పోయి మునిని దీసికొనిరమ్మ' అని తండ్రి ఆజ్ఞాపించెను. ఆమె తీవ్రవనఁ బరుగెత్తుకొని పోయెను. 'మునినిగలిసికొనెను. అతనిపాదములకు మ్రోక్కెను. "అబలా! త్వరలో బెండ్లికూతుర వగుదువుగాక! లెమ్ము, ఏమిపనిమీఁద వచ్చితివో చెప్పుము అనెను. ఆమె నిలుచుండెను. స్వామీ! నేను మాతంగుని కూతురను, నాపేరు

అరుంధతి ఇదియే మాతంగుడిగారి ఆశ్రమము. మీరు రావలె నని కోరుచున్నాను” అనెను.

“సెబాను! ఇది మాతంగముని ఆశ్రమమా! పొరబాటున మిగిలివచ్చితిని. రమ్మ పోషము’ అని నెనుకకు మరలి వచ్చెను. మాతంగుడులేచి మునికిరమస్కరించెను. అయ్యో! మీరునచ్చుటచేత నాయిల్లు పనిత్రమైనది. నాజన్మము పాప నమైనది. ఈ దీనమున నాయింటనే ఉండవలెను. మాతో భోజనము చేయవలెను. అని కోచెను. వసిష్ఠు డొప్పుకొనెను.

మునులిద్దఱును గలిసి స్నానమునకుఁ బోయిరి. అనుస్తానములను దీర్చుకొనుచుండిరి. అరుంధతి ఇంతలో వంటలను బూర్తిచేసెను. మునులు వచ్చిరి. ఇష్ట పదార్థములను దిని తృప్తిజెందిరి. చెట్లనీడను గూర్చుండి యుండిరి. ఆ సమయములో అరుంధతి వచ్చెను. మతంగుడా కన్యను వసిష్ఠు నకు సమర్పించెను. “ఈమె నీకు భార్యగా నుండగలదు. ఆమెయే స్వయముగా మిమ్ము వరించినది. మీరు తప్పక అంగీకరించవలెను” అని వేడికొనెను.

వసిష్ఠు మనసులోఁ జాల సంతోషించెను. ఆమె పాంగ్రహణముచేసెను. అరుంధతి మెడలో మంగళసూత్రమునుగట్టెను. క్రొత్త దంపతులు ఒకరినొకరు ప్రేమించిరి. మతంగునియొద్ద సెలవు పుచ్చుకొనిరి. ఇద్దఱును దమ ఆశ్రమమునకు వచ్చిరి. సంసారమును చేయుచుండిరి.

అరుంధతి పతి కనుసన్నల మోగించుచుండెను. అతనికి మెప్పు కలుగునట్లు ఉపచారములు చేయుచుండెను. ప్రతి దినమును పతికంటె ముందుగా లేచును. స్నానముచేసి మడి కట్టుకొనును. పూజలకుఁ గావలసిన పువ్వులు, పత్రి, గంధనూ, అక్షతలు సిద్ధముచేయును. పతికి మడుగుపంచెను ఆరవేయును. పీతమును అమర్చును. కలశముతో ఉడకమును బెట్టును. ఆయన జపము పూర్తయగుననికి వంటకము చేయును. ఆయన లేచుననికి ఎడ్డించును. ఆయన తినిన వెరుక తాను దినును. లేచి పతికి పడముగాత్తును. ఆయన బయటకుఁబోయి నపుడు ఆశ్రమములోని చెట్లకునెత్తు పోయును. దోహదములు చేయును. ఇట్లు జాగ్రత్తతో జరుపుకొనుచుండెను.

వసిష్ఠునకు ఆమెపై చాల నయవచ్చెను. స్రేమ హెచ్చెను. స్నేహము అతీతయించెను. అరురాగముతోఁ గాలముపొచ్చుచుండిరి. ఇల్లు చిరకాలము జరిగెను. వారికి నూతుగురు పుత్రులు పుట్టిరి. విశ్వామిత్రునకును వసిష్ఠున కును సైరము. విశ్వామిత్రుఁడు ముగ్ధుని. అతఁడు ఈ నూతుగురు కొమరులను జంపించెను. వసిష్ఠుఁడు పుత్రశోకము పట్టజాలక చావవలెనని యత్నించెను. కొండలమీదికెక్కి క్రిందికి పడెను. ఏమిచేసినను చావు రాలేదు.

అరుంధతి మనస్సుమాత్రము నిశ్చలముగ నుండెను. ఆమెయే పతిని ఓదార్చెను. వైరాగ్యమును జ్ఞప్తికిఁ దెచ్చెను.

దుఃఖమునుండి మరలెను. ఎప్పటియట్ల కాలము గడుపుచుండిరి. వారికిఁ బ్రపంచ సుఖములతోఁ బనిలేకుండెను. ముక్తిమార్గమునకుఁ బాలుపడుచుండిరి.

7. కౌ స ల్య .

భరితవర్షమునకుఁ గోలము అను దేశము కలదు. ఆ దేశపు రాజునకుఁ గౌసల్య అను కూతురుండెను. ఆమె చాల ఘాతము కలది. సుందరిమైనది. ఆమె చెలికత్తెలతోఁ గూడి ఆటలాడుచుండును. గొమ్మల పెండ్లిండ్లు చేయుచుండును. ఉద్యాన వనములలో అనేక రకముల పూలచెట్లను నేయించి వానిని శ్రద్ధతోఁ గుంచుచుండెడిది. ప్రతిదినమును తట్టుతో బూలు కోయుచుండును. ఆపూలతో దేవుని బూించు చుండును. గురువులయొద్ద చదువు నేర్చుకొనుచుండును. గురువు చెప్పిన నీతుల ప్రకారము నడుచుకొనుచుండును. ఆమెకు పెండ్లివయసు వచ్చినది.

సంబంధము కొలకు ఆమెతండ్రి చాల విచారించెను. అజమహారాజునకు దశరథుడను కుమారుడుండెను. అతడు చాల బుద్ధిమంతుడు. గొప్ప పరాక్రమము గలవాడు. విలుచిక్కలో నిపుణుడు. అయోధ్యకు ప్రభువు. సూర్యవంశపు రాజు. అన్ని విధముల యోగ్యుడు. ఈ కౌసల్యను దశరథున కీచ్చి పెండ్లిచేసిరి. కౌసల్య పట్టపుదేవి అయ్యెను.

ఎంతకాలము చూచినను ఆమెను సంతానము కలుగలేదు. అతడు మఱియొక్క కన్యలను పెండ్లాడెను. వాసుమిత్రయు, కైకయు. వారికిని బిడ్డలు పుట్టలేదు. దశరథునకు బిడ్డలులేరను చింత ఎక్కువయినది. అనేక వ్రతములు చేసెను. అనేక దానములు చేసెను. చాల మ్రొక్కులు మ్రొక్కెను. భార్యలచేత బ్రహ్మక్షిణములు చేయించెను. ఎవరి చేసినను సంతానము కలుగలేదు.

కులగురువగు వసిష్ఠుని బిలిచెను. ఇంకఁ గూలమందిమురులను బిలిపించి సభగావించెను. జ్యోతిష్కులు వచ్చిరి. నీకు సంతానయోగమున్నదని చెప్పిరి. మురులు పుత్రకామ్యేయోగమునఁ జేయుచునిరి. దశరథుఁడు యోగముచకుఁ గలపెట్టెను. మంత్రులు వస్తుసంభారములను దెప్పించిరి. పునోహితులు యాగశాలను గట్టించిరి. దశరథుఁడు యజ్ఞమును పూర్తిచేసెను. యజ్ఞపురుషుఁడు కొంత పాయసమునిచ్చెను.

దశరథుఁడా పాయసమును పుచ్చుకొని సగముకొనల్యకిచ్చెను. మిగిలిన దానిలో సగము సుమిత్రకిచ్చెను. తక్కినదానిలో సగము కైకకిచ్చెను. మిగిలియున్నది. మరల సుమిత్రకిచ్చెను. ముగ్గురు భార్యలును గర్భవతులయిరి. కొనల్యశ్రీరామునిఁ గనెను. కైక భరతునిఁగనెను. సుమిత్ర లక్ష్మణశత్రుఘ్నులను గనెను.

శ్రీరాముడు సీలి వర్ణము గలవాడు. సాగసయిన బాలుడు. ముద్దులుగాలుచుండు మొగముగలవాడు. ఆ బాలుని ఒక్క నిమిషమైన విడువకుండఁ దల్లి పెంచుకొను చుండెను. ఆ బాలునిజూచుటకుఁ బాలమంది మున్నెడువులు వచ్చుచుండిరి. పెద్దలు వచ్చుచుండిరి. మునులు వచ్చుచుండిరి. అండఱును వచ్చి ముద్దాడి పోవుచుండిరి. సాయంకాలము కాగానే తల్లి దివ్వెద్దప్పి తీసివేసి గడపలముండఱు బెట్టు చుండెను.

ఒకనాడు రాముడు పొరువట్టి యేడువసాగెను. ఎంత ఓదార్చినను ఊరకొనలేదు. భూతివైద్యులను, రాజు

వైద్యులను బిలిచిరి. వారేమి చేసినను ఊరకొనలేదు. ఆక సమువంక చేతులుచాచి యేడ్చుచుండెను. చివరకు మంత్ర

వచ్చి చూచెను. అతడు చందమామ కొరకు ఏడ్చుచున్నాడని గ్రహించెను. ఒక అద్దమును దెప్పించి అద్దములో జం ద్రుని ప్రతిబింబమును బాలునకుఁ జూపెను. బాలుఁడు యద్ద మును చేతఁబట్టుకొని చందమామను చూచుకొనిచుండెను. కాసల్య కొమరుని పట్టుదలకు సంతోషించెను. కొరిస నస్తువు నందుఁగల దీక్షకు ఆశ్చర్య మొందెను.

తరువాత శ్రీరాముని విశ్వామిత్రుఁడు చూపుచున్న నకుఁ దీసికొనిపోయెను. అత్యుపాధి కూడ సతనితోపెట్టెను. కొంతకాలమునకు శ్రీరామునికిఁ బొడ్డిఅయ్యెను. కాసల్య కోడలు సీత, ఆమెకొఁడుకును కోడలిని కన్నులలోఁ బట్టుకొని పెంచుచుండెను. సీత ఎల్లప్పుడును అత్తయగుకాసల్యకు నీవచే యుచుండెను.

ఇట్లుండఁగా శ్రీరామునకు పట్టాభిషేకమని వశరధుఁడు ప్రకటించెను. ఊరంతయు అలంకారము చేయఁబడెను. ఈసం గత్తొండుదగ అరు దాసి చూచెను. కైకకు తంపులు పెట్టెను. ఆమె పట్టాభిషేకమునకు విఘ్నము చేయవలెనని. శ్రీరా ముఁడు తల్లిదండ్రులకు నచ్చెను. ఆమెకు నమస్కారముచేసెను. నాయనా ! పట్టాభిషేకమాసీకు ! చాల సంతోషమైనది. ప్రజలను న్యాయదృష్టితో నేలుము. ప్రజలు ఏపాపము చేసి నను రాజునకుఁ జుట్టుకొనును. ధర్మము కొరకు రాజు వేయి కన్నుల కనిపెట్టవలెను. నీవు సుఖముగ నుండుటయే మాకు

సుఖము. నీవు కీర్తిని సంపాదించుకొనుటయే మాకు కీర్తి. అన్ని విధముల నీవే నా కాధారము అని, దీవించిపంపెను.

కైకభరతునకు రాజ్యమిమ్మని దశరథుని కోరెను. రాముని అడవికిఁ బంపుమనెను. దశరథుఁడు అట్లు గేయక తప్పినదికాదు. కొంతసేపటికి శ్రీరాముఁడు సీత లక్ష్మణుఁడు అడవులకుఁ బోవుచున్నారని కౌసల్యకుఁ దెలిసినది ఆమె చాలదుఃఖమునొందెను. నసిష్ఠుడువచ్చి రాముని అతారమును గూర్చి కౌసల్యకు బోధించెను. ఆమె దుఃఖము కొంత శాంతించినది. ఆమె శ్రీరామునిఁ బిలిచెను. అతనిచేతికి రత్న గట్టిపంపెను. శ్రీరాముఁడు అడవికిఁబోయెను.

దశరథుఁడు రాముని విడిచిన దుఃఖముచే మరణించెను. కౌసల్య అతనితో సహగమనము చేసెను.

8. లో పా ము ద్ర.

లోపాముద్ర విదర్భరాజు కూతురు. ఆమె చాల చక్కనిది. అన్నివిద్యలలోను గొప్ప పండితురాలు. మిగుల బుద్ధిమంతురాలు. పురాణములన్నియును జదివినది. దేశచరిత్ర ములన్నియుఁ దెలిసికొనినది. యావనవత్సయై యుండెను. ఆమె నిచ్చి పెండ్లిచేయుటకుఁ దగిన వరుఁడు దొరుకలేదు. తండ్రి మంత్రులను బురోహితులను దేశ దేశములు ద్రిష్టించుండెను.

రాజకుమారుల ఛాయా పటములను దెప్పించెను. ఒక్కరును అతనికి సచ్చలేదు. ఏదియో ఒకలోపము కనబడుచునే యుండెను. అతఁడేమియుఁ దోచక విచారపడుచుండెను.

ఇట్లుండ నొకనాఁడు అగస్త్యుఁడను ముని విదర్భరాజు కడకువచ్చెను. రాజు మునికి కాలుచేతులకు నీరములిచ్చి వీరమువయిఁ గూర్పుండఁబెట్టి సమస్కరించెను. చాలవిధముల గౌరవించెను. వచ్చినపని సెలవిమ్మని అడిగెను.

“రాజా ! నేను బ్రహ్మచారిని. నాకు నాపితృదేవతలు గనఁబడినారు. నేను పెండ్లిచేసికొని పుత్రవంతుఁడనుకాకున్న వారికి సద్గతులు చెడిపోగలవట. ఆధర్మశాస్త్రములు నీకు జెలిసినవే. నేను ఇప్పుడు పెండ్లిచేసికొనిఁ దలచితిని. నీవు నాకు ఉపకారము చేయవలెను ” అని చెప్పెను. రాజు విని విని మీకునేనేమి చేయవలయునో చెప్పుడు అనెను. “నీకులోపముద్ర అను కూతురున్నది. ఆమె బుద్ధిమంతురాలు అని విన్నాను. ఆమెకు నాకిచ్చి పెండ్లిచేయవలెనని చెప్పెను.

ఆ మాటలు వినఁగానే రాజునకు ఒడలు భగ్గున మండినది. కోపమును దిగ్గ్రమింగెను. మునికి సమాధానము చెప్పకుండ లోనికిఁబోయెను. తన ముద్దుల కూతురు బలిచెను. ఆమెను ఒడిలో గూర్పుండఁ బెట్టుకొనెను. మునిచెప్పిన మాటలన్నియు ఆమెతో చెప్పెను. “ కుమారీ ! చూచితివా ! ఈ బడుగుముసి పీనికి అరువదవయేటఁ బెండ్లి కావలయునట.

అందున నీవేకావలయునట. తెల్లగడ్డము, జడలు, సారకాయ
చెంబు, దుంపలతిండి, అడవి నివాసము, ముక్కు మూసికొను
వృత్తి, బాపనకులము బళీ ! వీనికి నిన్నిమ్మనుటకు నోరెట్లు
వచ్చెనో యని తోచినది. కోపము వచ్చినది. వాని మొగ
మును జూచుటకు ఇష్టములేకపోయినది. ఏమియును అనలేదు.
“కాని చివాలున లేచినచ్చినాడను” అని రాజు కూతురితో
జెప్పెను.

నాన్నగారూ ? ఎంతతప్పుపని చేసితిరి ! ఆ ముని
సంగతి మీకు తెలియదు కాబోలును. అతనిచక్రత్రు నేను
బాగుగాఁ జదివితినీ. అతఁడు చాల గొప్పవాఁడు. మునులలో
అంతటివాఁడులేడు. అతఁడు కోవదృష్టితో కన్నుదెఱచిన
లోకమంతయు బూడిద కాఁగలదు. ఇంద్రద్యుమ్నుని ఏనుఁ
గయిపుట్టినట్లు శాపమిచ్చెను. సముద్రములోని నీరంతయు
బుడిసిఁటఁబట్టి గుబుక్కున మింగెను. వింధ్యపర్వతమును
వంచి దాని పొగరణచెను. వాతాపి అరు రాక్షసుని
మ్రుంగి జీర్ణము చేసికొనెను. అతఁడలిగిన మన మందఱమును
మాసిపోవుదుము. నీయంతట నీవే బిడ్డనీయవలసినది. ఆ
మహనీయుఁడు అడిగిననుగూడ నీవు సంశయించు చున్నావు.
తండ్రి ! నామాటవినుము. పోయి నన్ను ఇచ్చెదనని
చెప్పుము. అదినాకు చాల ఇష్టము. ఆమునినే వరించితిని.
ఆలస్యము చేయక పొమ్ము” అని బోధించి లోపాముద్ర
శండ్రినిఁ బంపెను.

రాజు సభలోనికివచ్చెను. మునినిసమీపించియొక్కెను. ఆలస్యమునకు తమింపుమనెను. లోపాముద్రను మీకు భార్యగా నిచ్చితి ననెను. సుకుమారిని ఎట్లు కాపాడుకొనెదవో నీదేభారమనెను. అంతలోమునిలేచి నిన్ను నీకూతురేకాపాడి నది. నన్నును ఆమెయే కాపాడఁ గలను. విచారపడకుము. రాజా! పోయివచ్చెదను. నాభార్యను బంపుము అనెను.

లోపాముద్ర నగలను దీసివేసెను. బంగారు బట్టలను విడిచివేసెను. నారచీరఁ గట్టుకొనెను. కుంకుమతోఁ గల్యాణపు బొట్టు పెట్టుకొనెను. రాగిచెంబురు దీసికొనెను. వచ్చి అగస్త్యుని ప్రక్కను నిలువఁబడెను. మునికిఁ జాల సంతోషము కలిగినది. ఆమెకరమును గ్రహించెను. రాజును ఆశీర్వదించెను. భార్యతో నెడలిపోయెను. ఆదంపతులు చాల కాలము శాశీపట్టణములో నుండిరి. పిమ్మట కాలినడకను దక్షిణ సముద్రపు ఒడ్డునకుఁజేరిరి. లోపాముద్రకు ఒకఖాడుకు పుట్టెను. వానికి దృశ్యుడనిఁ బేరు పెట్టిరి.

లోపాముద్ర చాల మహిమగలది. ఒకనాఁడు భర్త భార్యను బిలిచెను. “నేను త్రాగినన్ని పాలను నీవు తెచ్చిపెట్టఁ గలవా?” అని అడిగెను. ఆమెపతిపాదములను ధ్యానించెను. ఒక చిన్న చెంబులోఁ గొంచెము పాలుపోసి యిచ్చెను. అతఁడు ఎన్నిసారులు త్రాగినను ఆపాలు తఱుగలేదు. మొదట పోసినన్ని ఆ చెంబులో నిలుచుచునే యుండెను.

ఆమె మహాత్మ్యమునకు ముని చాలమెచ్చుకొనెను. పతివ్రతలు చేయలేని పనులు లేవని అతఁడు చెప్పెను.

విపులుఁడను మునియు, విపులాంగియనుమునిభార్యయు. అగస్త్యుని ఆశ్రమమునకు వచ్చిరి. లోపాముద్ర వారినిఁ దన యింట మూఁడుదినము లుంచుకొనెను. వారికి సంతృప్తిగా భోజనములు పెట్టెను. విపులాంగికి ఆశ్రమవిశేషములను జూపించెను. ఆమె చాల సంతోషించినది. మూఁడవదినమున విపులాంగియు, లోపాముద్రయుఁ బూలతోఁటలోఁ గూర్చుండిరి. విపులాంగి ఆమెవంక ఎగాదిగా చూచెను. లోపాముద్ర నవ్వుచు ఊరకుండెను.

విపులాంగి మఱల చూచెను. “ ఏమి చూచుచున్నావని ” లోపాముద్ర అడిగెను. “అమ్మా ఏమియులేదు. నీవు రాజుకూతురవు. నగలు లేవేమని చూచు చున్నా ” ననెను. “లేకేమి ? నాభర్తయే యిచ్చినారు. అవిగో ! ఆ చెట్టునకుఁ దగిలించి యున్నవి. నీకెన్ని కావలయునో తీసికొనుము ” అనెను. ఆమె చెట్టువంక చూచెను. అన్నియు నగలే. ఇది. ఆమె మహాత్మ్యమని తెలిసి కొనెను. పిమ్మట ఆ దంపతులు వెడలిపోయిరి.

9. అనసూయ .

కర్దముడను మునికి అనసూయ అను కూతురుండెను. అతఁడామెచు అత్రిమహామునికిచ్చి పెండ్లిచేసెను. అత్రిమహాముని చాలఁ గొప్పవాఁడు. ఆయన భార్యయగు అనసూయ మహాపతివ్రత. ఆమెకు ఎప్పుడును మగని స్మరించుటయే ముఖ్యమగు పని. ఆమెకు ఎవ్వరియందును అసూయలేదు. అందువలన ఆమెకు అనసూయ అను పేరుపెట్టిరి.

ఒకనాఁడు నారదముని కొన్ని ఇనుప సెనగలను దెచ్చి పార్వతియొద్దకుఁబోయి ఆ సెనగలను మెత్తఁగా గుగ్గిళ్లుచేసి

పెట్టుమని అడిగెను. ఆమె నవ్వి తనవల్ల కాదనెను. లక్ష్మి

యును, సరస్వతియును అట్లే చెప్పిరి. చివటకు అనసూయ నగ్గఱకవచ్చి వేడికొనెను. ఆమె ఆసెనగలను మెత్తగావండి యిచ్చెను. అవి ఒడిలోఁ బోసికొనిపోయెను. అనసూయ మహాత్వమును లోకమంతటను వెల్లడించెను. పార్వతి, లక్ష్మి, సరస్వతులకు అనూయకలిగెను

వారు తమభర్తలగు ఈశ్వర, నారాయణ, బ్రహ్మలతో మొఱబెట్టుకొనిరి. అనసూయను వంచింపుడనికోరిరి. బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులు వాహనములనెక్కి బయలుదేటిరి. కొంత దూరము వచ్చుసరికి వాహనములు కడలలేక పోయెను. ఎందుచేతనని వారు వాహనముల నడిగిరి. “ఇది యొక మహాపతివ్రతయున్న ఆశ్రమము. మంటలు బ్రహ్మలోకము నటకు వ్యాపించియున్నవి. అందువలన ముందునకుఁబోఁజాల కున్నాము” అని గరుత్మంతుఁడు చెప్పెను.

వారు ముగ్గురును వాహనములు దిగిరి. కాలినడకను ఆశ్రమమునకు వచ్చిరి. అచ్చట అత్రిమహాముని కనఁబడెను. అతఁడు త్రిమూర్తులకు సమస్కరించెను. వారినిఁబూజించెను. అతని సేవకుఁ ద్రిమూర్తులు తృప్తిఁబొందిరి. ముని వారిని భోజనమునకు నిలిపెను. నీభార్య చీరవిడచి వడ్డించునెడల భుజించెదమనిరి. ముని అందులకు ఒప్పుకొని, ఆసంగతి భార్యకుఁ జెప్పెను.

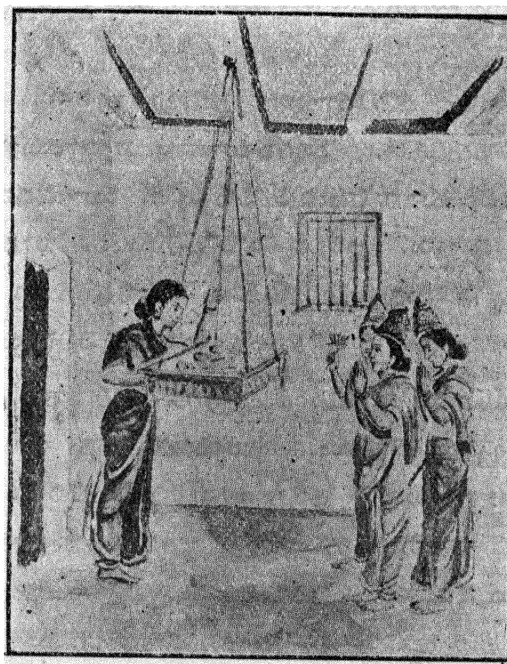
ఆమె చాల పదార్థములను రుచికరముగా వండెను. పిండివంటలతో సిద్ధముచేసెను. త్రిమూర్తులు భోజనమునకు వచ్చిరి. వారు దినమొలతో వడ్డింపవలెనని ఆమెతో జెప్పిరి. నన్ను వంచించుటకుఁ జెప్పుచున్నయెడల మీరు శిశువులగుదురు గాక యని పలికెను. వస్త్రము నూడఁదీసెను. ఆమువ్వరును పసిబాలురైరి. కెవ్వ కెవ్వ మని ఏడువసాగిరి. వారికి అన్నము తినిపించి తొట్టెలోఁ బగుండఁబెట్టెను.

పార్వతీ లక్ష్మీ సరస్వతు లెంతకాలము చూచినను తమ పతులు ఇండ్లకు రాలేదు. అందువలన వారు ముగ్గురు బయలుదేటి అనసూయకడకు బోయి ఆమెను జూచిరి. “అమ్మా! మాభర్తలు సంచారమునకు బయలుదేటిరి. వారెచ్చలనున్నదియు మాకుఁ జెలియలేదు. నీకుఁ జెలిసి యున్నయెడల చెప్పము” అని వేడుకొనిరి.

మీ పతులు వచ్చినారు. నన్ను వంచించఁ జలఁచినారు. వారినినేను శిశువులనుగాఁ జేసివైచితిని. ఆ మొదటి తొట్టెలో శంకరుఁడున్నాఁడు. రెండవతొట్టెలో నారాయణుఁడున్నాఁడు. మూడవ తొట్టెలో బ్రహ్మయున్నాఁడు. మీరు తీసికొనిపొండు అని అనసూయ వారితోఁ జెప్పెను.

ఆ స్త్రీలు తమతమ భర్తలయొద్దకుఁ బోయిరి. తొట్టెలలోఁజూచిరి. త్రిమూర్తులు కండ్లతో జూచుటే కాని నోటి

తోమాటాడఁ జాలరు. వారలకుఁ బసిపిల్లలకు మించిన
జ్ఞానములేదు. వారిభార్యలు చాలవిచారమును బొందిరి.

ఏమియును చేయఁజాలకుండిరి. వారు మఱలవచ్చి తమ పతుల
నెప్పటియట్లు ఒనర్చునుని అనసూయను ప్రార్థించిరి.

అనసూయాదేవి వచ్చి వారిపె న మంత్రోదకమును
జల్లెను. వారు త్రిమూర్తులయినిలిచిరి. పార్వతి లక్ష్మి సరస్వ
తీయు అనసూయను స్తోత్రముచేసిరి. బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వ

గులు మాతస్వను క్షమింపుమని అనసూయను గోరిరి. నీయిష్టమువచ్చిన వరమును వేడుకొనుము. ఇచ్చెదము అనిరి. ఆమె “మీరు మువ్వరును నాకడుపున గొడుకులై పుట్టుడ” ని వేడెను.

ఆమెకుఁ దొలిచూలున బ్రహ్మ పుట్టెను. అతనికిఁ జంద్రుఁడని పేరు పెట్టిరి. రెండవచూలున నారాయణుఁడు పుట్టెను. అతనికి దూర్వాసుఁడని పేరు పెట్టిరి. మూడవచూలున శంకరుఁడు పుట్టెను. అతనికి దత్తాత్రేయఁడని నామమిడిరి. ఈ ముగ్గురు కొమరులును అత్రిముని వంశమును పవిత్రము చేసిరి. అనసూయకీర్తి లోకమున స్థిరముగా నిలిచియుండెను.

అనసూయ చాలమంది స్త్రీలకుఁ బతివ్రతా ధర్మములను బోధించెను. లోకము నుద్ధరించుటకు ఆమె చాల పాటు పడినది. ఆకాలములో ధర్మములను దెలిసికొని ప్రవర్తింప నెంచువారు చాలమంది యుండిరి. అందుచేతనే వారి పేరులు యుగములు గడిచినను స్మరింపఁబడుచున్నవి.

10. సుల్తానా రజియ.

ఢిల్లీ సింహాసనమెక్కిన మహమ్మదీయ చక్రవర్తులలో నాల్గవ మూడవవాఁడు. ఈయనకు రుక్న ఉద్దీన్-బహరాం అను కుమారులును రజియా యను కూతురును గలరు.

ఆత్మమమ్ తలువాత రుక్మణ్ణదీన్ రాజయ్యెను. అతని ప్రవర్తన చూష్యమైనదగుటచేత సరదారులు వానిని సింహాసనమునుండి తొలగించి రజయాను సింహాసన మెక్కించిరి. (ప్రీ) జనములలో ఢిల్లీ సింహాసన మెక్కినది యీమె యొకతెయే.

రజయా జగదేక సుందరి. యశావనవతి. విద్య బాగుగా నేర్చికొనెను. మంచి చుట్టకైన బుద్ధి చాతుర్యము గలది. ఈమె యంతఃకరణము పవిత్రమైనది. ఆమెదృష్టి యెప్పుడును నాయ్యమునందు వర్తించు చుండును. మహాశౌర్యము గలది. తలచిన కార్యమును నిర్వహించుటలో మిగుల చాతుర్యము గలది. కార్యదీక్షయందుఁ బెట్టినది వేరు.

ఈమె ప్రతిదినమును బురష వేషమున రాజ సభ సలంక రించుచుండెను. తన రాజ్యములోను మతములోను బూర్వము నుండియు నచ్చుచున్న కొన్ని దురాచారములను నతి చితురముగఁ దొలగించి మంచి కట్టుబాట్లతోఁ బవర్తించఁ జేసెను. ప్రతికార్యమును రజయా స్వయముగాఁ బ్రతి శోధించి చేయుచుండెను. పరిపాలనకు సంబంధించిన చట్టములను నవరించి ప్రజల యోగ్యతావర్తనమున కనుకూలముగఁ జేసెను. ఈమె పరమత ద్వేషము నొందక రాజ్యములోని యన్ని జాతుల ప్రజలను సమదృష్టితోఁ బరిపాలించెను.

మోసగాఢమున గొలుకబొనినవాడు రజియామెదుల
మహాన్ద్యాయ వర్తనునివలె నటించి యామెను నమ్మించి
కొన్ని యధికారములను బోందెను. అతఁడా యధికారము
లతోఁ గొంత ప్రజా పీడనముఁ గావించుచుండెను. వాడు
సరకాదలను లెక్కనేయక పరోక్షమునఁ గార్యక్రమమునకు
భంగములు గలిగించుచు వచ్చెను. సరకార్లు వాని యధికార
ములను దొలగింపుమని రజియాను కోరిరి. వా రహూయచేఁ
బెప్పుమన్నారని తలచి యామె యట్లు చేయలేదు. అందు
చేత స్త్రీమూలగు స్వారులు తొందరపడి రజియాను చంపి
నెనెరి.

రజియా స్వయముగ మంచి ప్రవర్తనము గలది
యయ్యెను, దుష్టుని నరిజేర్చుటచేతఁ నామెకుఁ బ్రాణ
భంగము తలస్థించెను.